

42,3
1859
4

ცისკარი

რომი ზირველი

სწავლა სწავლა სწავლა
1859
სწავლა სწავლა

აბრილი: წიგნი მეორე

როდებთ თსსუტებთან?

- I. — ლექსები, სსუა & სსუათა, თანმდ-
როყთა შწყიალოთა. =
- II. — შხთა უხასავი ქალი და თორმეცნი
თეენი, (მეგლუბური ანაგი). შ. ხითაროვიცა.
- III. — შეთქმა მეფეს ირაკლისე. . . = თ: ალი. ვახ. შ. ფ.
ორმეტიანისა.
- IV. — სსუა & სსუა ანაგი. (სსუა მეორე ანაგი.)

რეილინი.

გვრეხედიანს ცამოვრაქიანი.

3049

სსუა და სსუა ანბანი.

ბიბლიოთეკის
ნიშნები

სომეხების დასაქმება

~~სსუა და სსუა ანბანი~~

სსუა — სსუა
სსუა — სსუა

მეორე მოსწერება

1859 წელსა.

ქ. ცეცილისში, ქართულის ეურხლის „უცისკრის“ რედაქციის
გამოცემის საკლემში.

ფასი ერთის წლის გამოცემისა, ქ. ცეცილისში გაუგზავნულად
გაგზავნულად ექვსი მანეთი, ხოლო მის მიწოდებით ასე სსუა
ადგილებში გაგზავნით: მუდმი მანეთი თუთარი ფული.

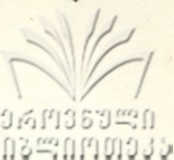
Печатать позволено. Февраля 18 дня, 1859 года. Испр.
должн. Груз. Цензора Св. Алексѣевъ.

ქელაქსიის შესახებ.

შრავალნი ჩუშნგანნი დაწყებითიდანვე ამ ჩუშ-
ნის «ცისკრის» გამოცემისა, მიეცნენ სასო-
წარკვეთილებასა, ჰგონებდენ ვერ დაიჭერდა
თავს ზე თუთ მოკლეს დროში სრულყოფითი
მოიხსნებოდა. რასაკვრველია არ შეგვიძლიან
არა ვსთქვათ ესეც რომ, შოგთა მოგვდიოდა
მედიის სიყვარულითაც ჩუშნის სამშობლოს
ენისა, შოგთა, ვინ იცის, იქნება მტრობითაც!
ეს უსანსკნელი ყუჩრო არ არის დასაყვერუ-
ბელი, რადგანც თავის ენის მეჩინა-აღმდეგე
კაცია, ძნელია მოიპოვება ქუშყანაზედ. ამ
სასოწარკვეთილებასთან, სიყვარულით იყო,
თუ ჩინააღმდეგობით, გამოგვიჩინდნენ იმ
გვარნი შინნი, რომელითაც არ დაუზოგავთ
არა ვითორი დონის-მიება ჩუშნის განზრახვის
აღსრულებაში მოყვანისათვის, ჩუშნისავე შინ-
გულის თხოვნით: ვხიბოვეთ სტატუტების მო-
ცემა, რასაკვრველია ვისაცა შეძლება შეიხრდა

წყისა, დიდს კმაყოფილებით წარმოგზავნეს სტატეები რედქციისაჲ; ვსახოვეთ უკეთესის ახლებს მოწერა ს. მეტერბურლით, შეძლებინამებრ არსა ღონის-ძიების მოსება დაუზოგავთ, მაძსადამე მოვალენი ვართ, დარდუხდიდეთ მადლობსა იმ უუვალთ შემწვობს მომტყმთ ქართველითა, უკეთესის ახლებს მოწერისათჳს. გარნა ჩუშნის მადლობის გარდახდით, არ მიემღუნებთ შესაფერა მადლობა ამ გვარ კეთილ მოზილურის ჭკუილის ქსევისათჳს. გვაქუს იმედი რომ ეს გვერდი, რომელითხედც გამოსახუთია ჩრდილი უკუთითადესის ჩუშნის მადლობისა, გარდასემს ჩუშნთა შულის-შულითა ამ გვარ დარბაისურს თხუებას, ჭ ისინი იმედი გვაქუს მტკიცედ დაუასებენ შემდგომთა შირთა «ცისკრის» განშეგენებისათჳს ღონის-ძიების მომსებათ: თ. იასე ანდრონიკოვი. თ. ვასილ ბებუთოვი, თ. გრიგოლ ბებუთოვი, ალექსანდრე ბეზირგანოვი, თ. თადეოს გურამოვი, თ. გრიგოლ დადიანი, თ. კოსტანტინე დადიანი, თ. რეჯეზ ვჩინაძე, თ. გიორგი რომანის ძე ერისთავი, იაკობ ზუბალოვი, თ. ივანე მუხრანსკი, თ. გიორგი მუხრანსკი, თ. ივანე მელიქოვი, თ. კოსტანტინე მელიქოვი, თ. ყორხძაშ მელიქოვი, თ. ივანე მელიქოვი, თ. ქაიხოსრო მუხრანსკი, ივანე

მიზრევი, თ. ალიქსანდრე მალაქოვი, დიმიტრი მგალოზგელი, თ. გრიგოლი ორბელიანი, თ. ალიქსანდრე ვახ. ძე. ა. ორბელიანი, თ. ალიქსანდრე ონიკოვი, დიმიტრი ყიფიანი, თ. დავით ცაციშვილი, თ. იოსებ ჭავჭავაძე აკანტე მესხივერი, თ. კოსტანტინე ფელაგანდოვი. განვიძვირებთ გრძელად, რომ ჩვენს მხრივ არა ვითარსა ღონის-მიებას დაგზოგვით ამ ყურნაღობის წარმოცებაში მიცემსაოჯს, რადგანც ჩვენს სტანბაც ხლო თითქმის ყოველისფრით სრულად, გარდა მრეზანს (სამეჭდავი მამანა) რომლისაღა მოწერის იმედი დამყარებულად ზემო მოხსენებულთ მხგვსთა მართხედ.

ამ ზემო მოხსენებულთ მართ ვარდა, ყოველის წელს გვადლოვეს შემწერბასა ზ მოგვიპოვებენ ველის-მომწერითა, რომელთაც საჭიროა მირველი დაწეებისათვის ამა სახოგადოდ სასარგებლის სეძასა ზ, რომლისათვის განყცხადებთ ყვყულითადეს მადლობას: კახეთის მხრივ, ყეხდას მარბელის თ. სოლომონ ანდრონიკოვს, თ. ლევან ჩოლოყაშვილს ზ თ. დიმიტრი აიხაშს: ქართლის მხრივ ყველის ვაბრიელი მამატოვს ზ იძერეთის თ. პარნაბა ლორთქიანიძეს ზ ყუჯალს ვიორგელოლოზბერიძეს. იმედი გვაქვს ვანაგობთან შემწერბის მოცემა ესე ზ მით მოგვეცენ ღონის-მიება ყმეცეს ზ ყმეცეს მ. კესევი

წარმატებაში ჟერეთ ვიდეო ნორჩი, მესამე
წლის «ცისკარი».

— ამ ნომერთან ეგზავნებათ საჩუქრად
ამავე წლის ცისკარზედ კელის მოძქერთა,
ლოქსები, საკუთარ წიგნად გამოცემული.
ვეცდებით ყოველ წლივ გაუგზავნოთ საჩუქ-
რით კელის-მოძქერთა, ორი ზ სამი წიგნი.
ამ განზრახვით შეკუდექით ბეჭვლას ჩინე-
ბულის ჭრანტყუზთ ძქერლის ალ. დიუმას
რომანს. «მონტე ქრისტო.»

ქ.

შრომანი.

გაზაფხულის შრომანი!
 გიხორც კვბილად ილყლყნო,
 ეგ სამო ჭიკჭიკი
 ყელში დაიგუგუნო.

შიანზე.

ის ყვავილი ველისა,
 მზგავსი ჩემის მწველისა,
 ოდეს აღმოსცენდება?
 აჰ, გული მას ელისა.

ოდეს ველინ ჩ მონი,
 მწვანით შეიმოსება?
 ჩაღვივონი სამონი,
 მთივე თანა მოჭყეება?

სად არს ეხლა ბუღბუღი,
 ჩ ან ცუროვა გუგულო?
 მთიი სწრაფ ნახვისათვის,
 მარადის სუნთქავს სულია.

შრომანი.

მე ვლახ ბედ კრული,

ზამთრით დაგულო,
 ვზივარ ცრემლითა,
 ღაწვთ სისველითა,
 ცეცხლი მიეღოვს
 წინ აღვზნებულნი,
 მწადს თავის მოკვლა
 ჩემის კელითა;
 მაგრამ რადგანცა აწ დავინახე,
 ახლა სურვილი სრულ მიმეფარა,
 მომიხარობლე ზაფხულის სახე,
 კარგი ანბავი წვრილად ზე წუნარა.

დიმ. მეტ.

სადგინე.

სადგინე! მომწონს საკრავად მე შენი მოყ-
 მისი უფროსე, როდესაც არს შენს განილობა,
 ჭეულობენ შენმა საუნჯეს, ჭეობან მასეღან ცილობა,
 ეულითი მასანძელიობა, მეფლისი, სეუქართ
 როს იწყების ჩანეთა ეღურა და სიმღერა მათ
 სადგინე,

ქართული
ლიბრერი

შენცა უსმენსნი ამჟამად ვითარ ნიჭი სასახელო,
ქართულს სუფრას, რქას და ფილოს მწვედ აშვე-
ნებს მწვანე მდელო,
ყველა ცდილობს ეგებ შენგან შესვას საცრფოს
სადღეგრძელო!
როს შესენით გადმოძინარებს ფილოს ნუნუა
მხიქვარი,
იგი სულისა სვანი, ლაღებრი, ცაბილი ნეცარი,
ცალოკრძ მიხისა ყნოსეთა, ცალოკრძ მანოგანთ
მჭერეცარი,
ორთავე ამათ ეშხითა სთერების მბუკი ნეცარი!
შენც მოძწონ და შენი ცვირთოც, როძელოც
არს ქმულ ძეგლად,
ოდეს ელახეს მისგან მდიდრად ვსედავ უყვას
მჭერეცარი,
დუხტიოს ლამაზის ცრფილოც, ჟაბანს ერთობ
უძლეველოც,
მაგრამ ეს კი არათ მოძწონს, სოვს რომ შექმ-
ნების მწველოც!

თ. ნ. გეზირაძე

8 იანვარს. 1859 წ. — ჟაკა.

6109

შთაჯარიანი ღამე.

ღამეა. ცაღვან ვაშვაშებს მთვარე,
 ყველას სძინამს, არს ყველგან სიჩუმე,
 მხოლოდ ერთი მტკვრის ისმის შუილით,
 ჭ ნაღუთავან ფოთოლეთ შრიადლით.
 ვზივარ სარკმელზედ ვსტკვებნი ბუნებით,
 თანვე შემსება ვუყოი ოცნებით...
 მიძნობოყოი მაქვს სახე მთვარეზე,
 რომელიც ნაზად დასცურავს ცაზე.
 მიცურამს შუა ყრიცხვი ვარსკვლავთა,
 ყველგან სცემს ნათელს ერთნაირათა.
 ბრძნყოია მისი განზნევა სხვისს:
 თანასწორნი ვართ ყველა ზეცის წინ!
 ავერ, ვზაზედა შეხუდა ღრუბელით,
 ვერ ასცილოდება იძლოთ თავი.
 სუთ დაიძლოთ მთვარე აღარ სჩანს,
 დაზნელიდა, მაშა, აღარ ამოვა?...
 არა! შეხედეთ, როგორ სინაზით
 ამოდის ისევ თავის მშუშნებით.
 მითომ ვადარჩა ღრუბლეზობა ბრძოლას,
 ვახარებელით მირბის, მიცურავს,
 მიცურავს ისევ მოწმენდილ ცაზე,
 ზოგან თეორ ღრუბლით აჭრელითბელითზე.
 შორს, შორს იტაცებს ჩემსა ოცნებას,
 ჭ მადლოვს წარსულით დროთ მოგონებას.

არა, მოუარეო! არ დავივიჩქებ,
 თუღეს... თხ, გუყლიო! ნუღარ იგონებ.
 არ დავივიჩქებ, სულო მესხომება,
 თუ რომ სიკვდილიმა არ დამავიჩქა.
 სად მიხვალ, მოუარეკ? სდა გაქუს ბოღიო?
 როდის არს შენი დაძინების დრო?
 ხვალაც ამოხვალ, თუ დაგიხვდა ცა,
 ვარსკვლავებითა მოჩქედლილ წმინდა?...
 ვინ მოგცა ყვე მშვენიერება?
 ვინ გიბძანა შენ ღამ-ღამ ამოსვლა?...
 თხ! დმერთო! ვით ხარ სადიდებელი,
 რა არს ყოველი ეს შენგნით ქმნილით
 ვით ყოველი რამ ვკიმტკიცებს ჩუშნა
 შენ მიუჩქდომელი ძღოს, სიბრძნესა.
 შეგჩქრაყნვილ შენის მღლისა ძლიით
 მქდრკება მუხლი შენ წინ სიმდაბლით
 ენა მებძება, ველარას ვანბობ,
 ვედრების ცრემლით გუყლი ამევისო.
 გუყლის თროლოვასა ყხმინე დმერთო,
 დმერთო მღლით, შექვედრებელიო!...

თ. ჰავლიე თუქმანოვი

უმაწვილი.

ოჰ! რა ზიჯია, ოჰ, რა ლამაზია!
მეტად ტყუილია — მაწია ვაჟი,
ყუყურეთ ხახეს — როგორი ნაზია,
მართლად ეს არის გულის მურაზია!

ვანა შენია ეს ტყუილი ვარდი?
ნეტა რაღა ვაქუს ამ სოფლითი ღარდი?
ვირჩევ რომ, გქონდეს გული ნაგარდი —
რომ ტყუილი ვეც ვაქუს განაგარდი!

ნეტამც ერთხელ მეც, მაგ-გვარ უგავილი.
შეხუროს გულითა გულისა მივიკრა!
მარამ ხად არის, არა შევს შული,
რომ მით შევიქმნა მეც კმაყოფილი!

„არა: რომ უშული ხარ,
„ყურო სიამოვნებით,
„ყველითს თავისყოფი ხარ,
„განცხრომისა ვინებით!

„მითომ, რა არის შული,
„თუ არ ცანჯვა — ვაება!
„აწ სრულით კმაყოფილი
„ბოლოთს თხროთი ღაება!

“თუ ჭკუა ვაქვს — ნუ გწად ესა,
 •თორემ ოხვრა სუთოქმანი
 •მოგიძიობს სოჯოდ დღესა
 •გტლზედ დაჰძღერენ სხუანი!

“ეკი მადლოზა ზენას,
 •დასჯერდი შენსა ხვედრსა,
 •მაგალითად შენ ყველას,
 •ჩვენებდე ამ ზედსა!

დ. ბერივეი.

17 მაისს. 1858 წელსა.

ქანჯარია.

ბუნების ძალმან, მოკლეს სნობით, მუო მი-
 ცაცებულ,
 მუნ, სდა მეგლად არეონაქთნი, იყენენ გამოსული,
 სდ გერძი ოქროს, აღმართული ყოვლის შეგნე-
 ბით...
 ძეგლთა ბერძენთა ჰლანეცისებრ, ყოფდა მოზი-
 ღულ!....
 სდ იზონსა ცრფილუბამ, შემოსა მლევა,
 რძლით ცბიერმან ისარგებლა, ჰყო მუნ შერყევა,

ვერძი წარიღო, დამნათობის, მან წარუგაუბნით.
 ბნელი უძოსა მთავარს და ერს, და ღვთა ლევა!...
 თუძეჯა ბოლოს, არც მათ შერჩათეს ცბიერება,
 ბაბილონელები უქმათ ურჩათ მათ, თვს ვედრება,
 დაეჯენ, წარწყმდენ ვით ამაყნი, ზენას განცეით?...
 მაგრამ მაინც ვსჯირო, რომ მოესწათ დიდ ქსწა-
 გოულება!...

უქმთა დროებამ ვდემი ეს, კვლავ ალაყვავა,
 სად ეაოთისა და შექცევის სმა არ ილევა,
 სად შენაჯრონე თვს ერთიერთ, სიამოვნებით!...
 იძუწბდა დროათა, და ქსჯებებოდა, არ იყო ლეღვა!
 მაგრამ რას ეელ ჰყრი კეთილოვნებას, როს
 ზენაარსი,
 აელენს განსაჯდელს, შრავალს სულდგმულს,
 მოუკამარსი,
 აფრქვიონ ცრემლი, მუსო-დადგენით, და ელოთ
 განყრობით!...
 ზე ალაელენდენ ვედრებასა, ჰყოს თვსვე ღირსი?...

ი. ზერიძე.

თსუთით.

8-სა მატც. 1859-სა წელსა.

ბ. ჭავჭავაძე.

ვედრება ლჷთისადმი. (*)

ში ლმერთო, სამებით ერთო, მოჭფინე წყალობა,
 ივერთა,
 შენ ვაქონ და ვადიღონ, ფრთენი მოისსან ყოველთა,
 შენდა ფრენად მოვეანიცე, ტაბუკათ, ძოსუცათ
 ყოველთა,
 ეალობით ქება. შეამკონ, ბედნიერების მასოველთა.
 მოძლუგოლველნი ძენდაძი, აროდეს არა ჰსკდებინან,
 მოსაუნი შენნი ყოველნი, სწორ ვსასა არ ჰსცილ-
 დებინან,
 სღვან წინაშე შენსა მორტმულნი, სასოუნითა
 კრთუბინან,
 ვინც შენ არ ევსებს ივინი, უკნაურათა ჰკვდებინან.
 ერთბაშად ევედრებთ ამასა, მოვეცე ვონება
 ეკვეთრი,
 ცისკარი ვანვედრწყინო, მოვევიღონო ნათლის
 სვეცი.
 წარმაცებითა ვანვევიგრომო, სსუათაყა ვარდაშევი.
 დავევირვეინო ვანსრასვა ჩუწნი ვითარყა მსვეილ
 ეკვეთრი.
 ივ. ტ.

1859-სა წელსა. შანტის. 18 ქ. ქუთაისს.

(*) ამ ლექსი გებჭდგეო იმედითა შით რომ, შემდგომში.
 მტლებსა მოსუსველი, არა ვარდასდეს რედქციის განონს,
 რომელიცე უბშ ვამოგვიცხადებია წინსულო ცისკრის
 ნომერებში.

ძველი უნახავი ქალი

ბ. თორმეტი თქსნი.

(ქალბატონი ანა.)

— *ბიბლიოთეკა*

ერთს სოფელში (ოქროს მდინის) შობის
ძირიბაზედ, მსახურებდა ქვრივი ვინმე დედა-
კაცი, რომელსაცა მყვანდა ორი ქალი, ერთი
ნამდვილი თავისი შვილი, ხოლო მეორე
გერი. პირველს, ესე იგი ნამდვილს ქალს,
ერთქვა სოფიო ბ მეორეს მარიამ. ამ დედა-
კაცს თავისი ქალი სოფიო ბელიან ყუყვარდა,
გერი კი ჭირივით ეგაძვრებოდა, ამისთვის რომ
სოფიო ცუდის სახისა ბ მახინჯი იყო, ხოლო
მარიამი ანგელოზივით მშვენიერი ბ სსია-
მოვლო. შინაყრს საქმეს სული სწყალი
მარიამი აკეთებდა: სახლს ალაგებდა, რეცხდა,
სწმენდა, მკურავდა, მქსოვდა, ქათმებს ყუკლიდა,

ვინის სიტყვით როგორც უბრალო ვაგონ
 ისე ემსახურებოდა თავის დედინაცვალს ზ
 სოჯიოს; ასე ვასინჯე საჭმელსაც თითონ
 ხარშადა. მთელს დღეს უყრბს ზ გელს არ
 დააყენებდა ზ როცა დალაძებოდა, ყველაზედ
 გვიან მოჩუკვეტილი ზ მოქანტული ჩეგვდებ
 ბოდა ხოლომე ღოვინძია. ეს სელოდავი რაც
 ყნდა არა მუშაობდა სახლში ზ ჟიანს იმათ
 საქმეს არალოვდა, მაინც კიდევ დედინაცვალს
 ზ სოჯიოს ეჭაპრებოდათ ზ თვალში ხიჭკა-
 თა ჰქონდათ, ყურო აძინათვს რომ მარიაში
 დღითი დღე ყურო ზ ყურო ჯამაზდებოდა.
 არა ვქნა, რა ყყო მე აძას? ეს რომ სახლში
 იყო, ჩემი სოჯიო თავის დღეში არ გათ-
 ხივდებოდა! იტყოდა დედინაცვლი, აძინათვს
 მარიაშს დედინაცვლისებან მუყყებდა ზ
 ჯამაზე ყურო მოემატა; დღითი სელოდ-
 მის მოსვენება აღარა ჰქონდა; თვალები
 ბევრის ცრემლის დენით ჩაყსახლდნენ ზ
 საბრალო მარიაში მკომდო, როცა კი მუი-
 ძლებოდა ზ მურიანი სოჯიო ზ დედინაც-
 ვლი იქ არ იქნებოდნენ, გაიხედებოდა თანჯა-
 რაში, რომლიდგანაც სოჯიოს სასოჯლიათ
 ჩინდა ზ ამოხვითი ჩაიბუტბუტებდა ხოლომე
 ის იძვითი ჩემო! ის დრო იქნება რომ
 ც ჩემს დედამის გვერდზედ აიძს სასოჯლი-
 თზედ ვანვასვენო ზ ჩემს დედინაცვალს

« სოვიოს მოვრჩე, დედამიწაში წოდო
 ყოველივს სსნიამოვზნოა ამისთნა სიცოცხ-
 ლესთო. »

ერთს ზამთრის დღეს, ყხაქმყრმა ჭ ზარ-
 მაცმა სოვიოთ, ყვავილის კონა მოინდომა.

— მარია! ყოხრა სოვიოთ თავის დას-
 წადი ტყეში, ყვავილები მაძიკროიფე! მე
 ძალიან მაძინდა იმათი სყნი ჭ გულში
 გარჭობათ.

— მაგას რას აზობთ, დო? ყუასყხა
 კვირილ-სყლოვანმა მარიაშმა. თოვლიქქშქშ
 რადროს ყვავილებია? თქქშნ შეყუძლებელი
 რამ მოვინდოძებიათ, გაზაუხყლოძდის მოი-
 ცადეთ ჭ მაძინ იმტეოს დავიკრეფე, რაერ-
 თოცა ვნებავსო.

— აი შე საძავგლო შენა! დოყყვირა დედ-
 ნაცვალმა, რომელიძეც ამათი ლაძარავი სყლო
 ვაიგო. ყველა საქმეხედ შენ ყარს ამხოფ,
 ვინდა რომ სყლო გულკელ დავრევილი
 იყო ჭ მიქითათ მიყრს ვასკდო? ამ საათში
 ტყეში წადი თორემ, ამ ქქახ შიგ თავში
 ვთხლოე მაძო... ყოხრა ჭ კინწის კვრიოთ კარ-
 ში ვაავდო.

მარიაშმა არ იყოდა თყ რა ვქნა?!
 ღმერთი ახყნა ჭ ტირილითი ძოახ შეყუდვა
 ტყისკენ. მიყხლოძდის თოვლი იყო, ვაფყრო
 ცულილნი ხეები კვდრებოვიოთ ვაშეშეზყლოები
 3.

იღვწენ; ფეხის გზა სრულყოფილი არსად სჩნდა.
 უბედურია ქალი აღაღობედით მიდიოდა. სა-
 ბრალო მარიამ სიტყვისაგან ისე გაღოურდნა-
 ბულო იყო, როგორც ღიღო და კანკალისაგან
 ფეხებს ძლივსა მიათრევდა თოვლიში. ამ
 წკალეტაში ბევრჯერ იხატრა სიკუდილი და
 სიტოცხლის იმედიც აღარა ჰქონდა. ხოლო
 უკუღმა სხუა გზით ვარდასწევითა მარიამის
 საქმე. ცოტა კიდევ რო მალთა ავიდა, მატრა
 მოედანზედ უეცრად დაიხაბა ცეცხლის აღი.
 მარიამი საშინლად გაოცდა ამ მოჩვენებაზე
 და შეშკრთა თავით ნახევარ სული აღარ ედგა
 და ეხლა თითქმის სუნთქუა შეიწვევითა. ამ
 შიშის მიზეზი მარტო ერთი ცეცხლი არ
 იყო: იმას ვარშემო შემოსხლდომოდნენ
 თორმეტნი კაცი, რომელნიც თორმეტნი
 თვენი იყვნენ, სხუა და სხუა სახისა და
 ასაკისანი. სამნი მათგანი თეთრ წვერანი
 იყვნენ, სამნი ჭაღარანი, — სამნი თითქმის
 მოსყლნი ვაჟკაცი, — და უკანასკნელნი სამ-
 ნიცა მძუსნიერნი და ტანოვანი ახლოგაზდანი,
 მხოლოდ ერთის მოხუცის იანვრის ვარდა,
 რომელიც ამაღლებულო საველიწიუო ტახტ-
 ზედ იჯდა და ველიში ფავარდენი ეჭირა.
 ყოველნი ერთგვარ ქმსზედ ვაჩუქებულნი
 ისხდნენ და ცეცხლის აღს შესცქეროდნენ.
 ქართულათ იტყვიან «სული ტბილითა».

რაც უნდა მარიამს არ ეშინოდა, რაკი სიცოცხლის იმედი ცეცხლი თვალწინ წარმოუდგა, მაინც კიდევ გუული ვაიმეგრა ზ მივიდა ამ კაცებთან. თავი დაუკრა, დიდის შიშით ზ კანკალით ორი სიტყვა უთხრა: «კეთილნობ კაცნო! თქუშნი ღუთის გუულისათუს ნება მამეცით გავთბე მე თქუშნს ცეცხლსედო.» ცხტყედ შედლომა ინკარმა ნიშნად თანხმობისა თავი დაუყენა ზ ჰკითხა:

— ქალი! რას ვებე რომ ამ სიტყვეში ზ ქუს-ხეთქაში აქ მოსულობარო?

— ყვაკილებს ვებე მამო, უბასუხა მარიამმა.

— რას ანბოუ? ხამარში ყვაკილებს, რა უნდა; ვითომც პოვნის იმედი გაქუსო?

— მე სრუდებოაც არა მექუს იმედი, მეგრამ ჩემა დედინაცვალი ზ დამ გამამადგეს ყვაკილების დასაკრეჯად, დამეჭადნენ რომ ვადამხდევინებენ თუ არ გაუგონებ ზ ამ ყინვაში ყვაკილებს არ მიუტანო. მე შინ რაღა მიმხეგინებს, ამ მოებაში გავიყინები, ჰსოქუა ესე ზ ტირილი ამოუშვა, კეთილმა მარიამმა.

— ქალი! ნუ ჰხეყხდები, უთხრა ინკარმა, ბოროტი ერთი ღმერთ არ შენიჩება; ცხტყიდან წყნარად შირს ჩამოვცდა, მიუხელოვდა მარცხა ზ მისცა რა მს თავისი ყავრეყენი, უთხრა:

— მამო მარტო, მიიღე ბრძანებლობა!

მარტი ცხტხედ ავიდა ჭ ყავარქნის
ქნევა დაიწყო თუ არა, უყვარვი ალმა მღ-
ლოდ აიწია ჭ გამოსცა სიმკვრეგულივ სი-
ცოცხლის მომცემელი სიტყვა: თოვლმა
ღ ყინულმა გადნობა დაიწყო; ხეები ფოთ-
ლებით ჭ ბუტყებით შეიმოსნენ; ბაღები
ამწვანდა; მინდვრები ყვავილებით დაიფინნენ.
დაღვა გაზაფხული-მშენიერი ჭ სასიამოვნო.
დრო წლისა, როდესაც რომ თითქოს ყო-
ველი საგანი ახლად სიცოცხლეს იღებს.
ერთს ბუჩქ ქუშქ გაიმალნენ ის ყვავილები,
რომელიცა სოფიომ მოინდომა, ისე რომ
ბუჩქი დაიფრა ჭ ჰგვანდა ჩასტმეველის ხა-
ვერდის ბახრომებსა.

— დროით, დროით, მისძახა მარტმა მარია-
მსა, რომელსაც სიხარულისაგან აღარა ეს-
მოდა რა ჭ სულ ბლუჟა-ბლუჟა ჰგლეჟდა
ყვავილებსა, — დაჰკრივე ყვავილები ჭ შინ
წადი, მაგრამ არამც ჭ არამც, არავის ყთხ-
რა რაც დღეს შენ შეგემთხვა ჭ ნახეო.
მხოლოდ ერთი ამით შეგიძლიან ჩუწნი.
მომადრიელებო. კარგი კონა რომ შეჰკრა,
მადლობა ყთხრა ამ მოგვებსა ჭ შინისკენ
გამოსწია. დედინაცვალს ჭ სოფიოს იმედი არა
ჰქონდათ მარიამის შინ დაბრუნებისა. იმისა-
თვს ყურო გააგდეს, რომ გაუჩინებულნიყო.
სადმე ჭ თავიღვან მოეძორებინათ. საშინლად

გაოცდნენ მარიამ რომ დაინახეს მრავლის
 ყვავილების კონიათა. კარები გაუღეს. მარიამი
 შევიდა თუ არა, სახლი მშუშნიერის სურნე-
 ლებით გაიშლო.

— ეს ყვავილები სად დაჰკრიფვი? ჰკითხა
 სოფიომ.

— აგერ აიქ, აი ამ შთის წვერობაზედ,
 ბუჩქების ქვეშ ბაღახებში სამსებაო.

— ბაღახებში? შთაზე? საშინელი სარკურ-
 ველება! ეჰ, მაგრამ სულელოია, მე ხომ...

ყვავილებს სუნვა დაუწყევო ჯ მერე თავის
 დედის კირკიტა ცხვირს აუნოსვინა მშუშ-
 ნიერი სურნელებსა ყვავილებსა; გული
 სულ ყვავილებით გაიშლო ჯ ისე უსინაღი-
 სობა გასწია, რომ ერთი ყბრადლო მადლო-
 ბაც არ ყოხრა მარიამსა.

მეორე დღისაზე სოფიო ჩუქსულებსამებრ
 ნატარქექიასავით ბუხარს მიჰდომოდა ჯ უსა-
 ქმობით საშინლად ამოქნარებდა. სოფიოს
 საქმის გაკეთება ძალიან სძულოდა. ამ მდგო-
 მარეობაში გიჟივით უეცრად წამოიძახა:

— ახ ღმერთო! რა ნაირად მაძინდა მარ-
 წყვიო! მარიამ! წადი ტყეში ჯ ამ სათიში
 დამიკრიფვი, ჰსაქუა ჯ დაამოქნარა.

— მარწყვი?! იანვარში?! ყუასყუა სწყალომა
 მარიამმა. საყვარელიო დამო! მისხარათ რით
 მიგდებ. ამ დროს მარწყვი ვინაქნა — სად

ყნდა დაჰჰკრიოვოვო?

— საცა ყვაუილეები იშოვნე, იმასაც იქ დაჰჰ-
რეფო. ზეგრს ნუღარა ყბედოვ — რასაც გიბ-
ძანებენ შენ ის აღასრულო!

— მე შენ ვასწავლი როგორც დას ყნდა
დაემოთიხილოვო, დაყუვირა მარიაძსა დედი-
ნაცვალმა, ჰ ცოცხს ველი წამოავლიო.

ოყ მარიაძი საჩქაროთ ვარძი არ გაქცეყო-
იყო, ყოყოთი ცოცხით იცემებოდა. მეტი
ლონე არა ჰქონდა, ყნდა როგორმე მარწევი
ეშოვნა, თორემ საცოდავს ამ ზამთარში
სახლშიაც აღარ შეყძებდნენ. ისევ იმ შთას
შეყვდა დ მინამ თავის ვეთილის მყოფე-
ლებით იშოვნდა, პირუშლის წასქლახედ მო-
მეტყებული წვალემა გამოიარა. ძლივსყობით
ცეცხლის შიავნო ჰ დაეჩქარა რა გატვობას,
მოხსყმა იანვარმა ჰკითხა მარიაძსა:

— ქალიო! ამ დროს ვიდევ რისათვს ვარ-
გვიღობარო! ხომ ხელამ რა ნაირი ქარიშხა-
ლი ჰ სიცივვა. ეხლა ზუხრობს წინ სახლში
ყნდა იჰდლო.

— მამაო! შეწყებებისათვს თქეწნისა მო-
მიტევეთ. რავენა, ჩემმა დამ ჰ დედინაცვალ-
მა მარწევისათვს გამამადღეს ჰ ყუბან მაძახეს
რო, თყ არ მიყუბან ცემით მაძკლამენო.

— ზამთარში მარწევი ვის გაყუბონია?
აბა რასაიქო?

— შინამ ღონე მამდევს, დავიგლი ამ შივებსა, მერე (ტირილი დაიწყო) ამ თოვლიში ჩაუჭები ზ სუკუყნოს ძილითი ვანუ. სწეწეწე.

— ქალო! ნუ ჰსწყხდები, ყთხრა მას ანვარმა. ზუნება, რომეკოს: ც ჩუშნ ვემსახურებით, ცდილობს რათა ძენი თვსნი დაიცვას. ჰსთქუა ესე ზ ჩამოვიდა თავის ტახტიოვან, მივიდა ერთი მწეკროთხ იმა შეკრებილებინა, მისცა მას ყვარაჟენი თვსი ზ ყთხრა:

— ძმაო ივნისო! მიილე ბრძანებლიომა!

მეფე ზაფხულისა ივნისი ტახტზედ აშანდა ზ ყვარაჟენის ქევა დაიწყო. ცეცხლის პლი ვახშირდა ზ მალთა აიწია: თოვლი ზ ყინული დადნენ, დედაძინა ყვაკილებით ზ ზღობებით მოიფინა, ხეები ფოთოლებით შეიმოსნენ ზ დაიწყეს ფრინველით უღივ-უღივი, სიმღერა, სტკენა... დაღა გაზაფხული, რაც სუოს უნდოდა ყოველნი ყვაკილნი გაიშალნენ. მარწყვიც აყვავდა. ჭოტახ ხანს ყვან მარიაში თვალთი ჰხედავდა, როგორც მარწყვი მოიძინებოდა ზ თითქოს თაფლით იმსებოდა.

Handwritten signature or mark

— ქალო! დროს ნუღარ ჰკარგავ, ყთხრა ივნისმან, დაკრიფე რაერთიც გინდა ზ წაიდე. მარიაშმა ერთი კლითა ვაავსო მარწყვით, მადლობა ყთხრა თავის კეთილის მყოფოებსა ზ შინისაკენ ვახწია. დედინაკვალს ზ სო-

ფიონს მარიაშის მოსვლის იმედიც არა მქონდა და ზე ძრივეთ გაუკვირდათ, რომ მარიაშმა ვალოთით სამსე მარწყვი სახლში შეიტანა. დედინაცვალი ზე სოფიონ მარწყვს ვაოცებულთი მიჯარდენ ზე ჭამა დაუწყეს. მარიაშკი ერთი მადლოზაც არ უთხრეს. როგორც ეტყობოდათ უკმაყოფილონი უფრო იყვნენ, ვიდრე მადრიელონი. იმათ უნდოდათ რომ გაფიხებულთ იყო სადმე.

ეს დღე არაუკერი. მეორე დღისზე სოფიონმ ქლიავი მოინდომა. მარიაშ! ქლიავი მაძინდა, წადი ტყეში ზე მაძიტანეო.

— დიდი ხანია ქლიავის დრო წავიდა, ნახათ უბასუხა მარიაშმა.

— ვიცი, მაგრამ სადაც ყუკვილები ზე მარწყვი მოიტანე, ქლიავსაც ვარგათ მოიტანო.

— ყოველითუხ ხომ ერთი ბედი არ მექნება, უბასუხა მარიაშმა; რაზე მტანჯავთ დაო, ისეთი რა დაგიძავთ? მე ყოველითუხ თქუწნს სიამოვნებასა ვუდილოზ, თქუწნი უღმერთოდ მეკიდებით, აგრე არ უნდა, თორემ თქუწნი ნება არისო.

— ეე! ვანა შენ ჩუწნებით მადრიელოც არა ხარო? მაგების თქმა როგორ გაბედე დედაზედ ზე ჩემზედა? იქნება შენ უფრო ვწადია ჩუწნი სიკუდილი? მე მოთხრილიო,

სამდეგლო, აჲ შენის ცუდის ზნეობით ს-
დამდის მიახწევინე შენი თავი!...

— ჩუწთან ცხოვრებას შენ არავენა ვთხ-
ოვს, დაუყვირა ბორბოტმა დედინაცვლიძე;
თუკი გაჰგვრებით, სელც ვინდა იქ წაგო-
რიე — თახუთხივ გზა გაქვსო, შენი ჯგლის
დამჭერი არავენ არის, შე სამდეგლო შენა.
შე... ჰ მუქტირა მოყუდერა, მარიამმა ტირილი
დაიწყო ჰ მხოქვა:

— რა ვქნა? ვის უნდა მივადგე ახლოგზდა
ქალი? გლახკსავით კარკარ სიბრწყოს ჰ
თხოვნას ხომ ვერ დავიწყოვო.

— იგლახკე თუკი მოწყალიებინთხოვნა გინდა,
დედინაცვლიძე უთხრა, თუ არა, ვინც გაჭ-
მევს ჰ გატმევს, რასც ვეუბნებიან გაუგო-
ნეო. ერთის სიტყვით: ქლიავისათვის წაღი
ჰ გეო ცარიელი მოსვლა არ ვაბედოვო,
თორემ ამას უყურევი?! ამ დროს მუკყუზა-
ლისკენ ჯგლი გაიშვირა. მარიამი მიშისა-
გან კარში გავარდა ჰ მთას შეყუდვა. თავ-
დაღყუზული თხვრით წყნარად მიდიოდა,
სულ თავბედს იწყვლოდა რომ ამათთანა ბო-
როტებას ჯგლი იყო. შემდეგ ზევრის
ტანჯვას იპოვნა თავის კვთილის მყოფელო-
ნი, რომელნიც აგრეთვე რიგით ახსდნენ
როგორც წინათ, ყუროს-ყნტროსობა წმი-
ნდით იტყუბოდა მათ შორის. ჯერ მარიამი

ცეცხლითან არ მისულობო, რომ იანვარმა შემოსძახა:

— ნუ თუ ამ თოვლითი თავის დაღუპვა ვინდა, შულო ჩემოვო? სულთ მთებში რას დაეხეტები, ნაცკოად იმ.სა რომ სახლში იყო ჭ მუხარ წინ იხუებოდევო? თუ ჭკუა გაქვს შენ ამ სამთარს ნუ ეხუმრები, შინ წადი, ან ჭქსოვე, ან შეკვერე, ან სხუა რამ საქმე გააკეთო?

— რა ვქნა მამაო! ვიყი ხომ არავარ რომ ამ სამთარში მუხლხედ თოვლის ყურევე ჭ მთა-მთა დივიდოდე. ყწინაც მომინსენებია ჩემი აქ მოსვლის მიზეზი, ჩემი და ჭ დედინაცკალია. ჩემა დამ დღეს ქლიავი მოინდოდა ჭ თუ არ ყმოვნე სახლიდვან გაგდებან მიპირობენ ჭ აბა რა ვქნაო?

— დიდი ხანია რაც შემოდგომა გავიდა, ხეებს არა თუ ქლიავი, ფოთოლიც არ შემოჩენიათო.

— კეთილნო კაცო! თქულს იყავით აქამდის ჩემი მუარველანი რომ ვიდევ სული მიდგია, ხოლოთ ერთს თქულსგან ვარ მადლობელი; ვიცი რომ ეხლაც არ მოინდომებთ ჩემს ყბრალით დღუპვასო, ყბასუბ ტირილითო.

— შენი განთავისუფლების დრო მისულა ხოლოთ კაცთაგან, ყთხრა მარიაშ იანვარმა ჭ მივიდა ერთს თმა ჭვალარიანს კაცთან,

მისცა მას თავისი ყავარაგენი ჭ ყუახრ:

— ძმაო ვნკენისთვე! მიიღე ზძანებლობა!

— ვნკენისთვე დარბაისლყოლდ ტიტხედ
 ავიდა ჭ ყავარაგენის ვნევალიწყო. ცეცხლი
 გაძრიგოდა ჭ ასეთი სიღბოვლე გამოსცა,
 რომ ს.მგვრგვლივ ქეშყანა ვათბა; თოვლი
 ჭ ყინული იძ წაძსვე ვადენ, დედამაწა
 ბაღთხებით დიფინა, ხენი ფოთლეებით შეი-
 მოსენ; რომელსაც ბაღთხს ჭ არც ფოთ-
 ლებს ზაფხულის სიბხლე არა ეჭონდა. თი-
 თქოს ბუნება ცუდ დარს ჭ ს.ცივეს მოე-
 ლოდა. ფოთლეები სცვინდებოდენ ჭ სათი-
 ვენაც ყუნლოდა იქით მიარბევინებდა, ცოტა
 მოშორებით ქლიავის ხე იდგა, რომელსაც
 ისე ვსხა რომ თითქმის ტოტები ემტკრეოდა.
 მარიაძმა დინახა თყ არა მიგანდა ჭ
 ბევრა არყია, მეგრამ თახის მეტი ვერ ჩა-
 მოაუღებინა.

Handwritten signature

— გეყოფა, გეყოფა, დაყუვირო ვნკენის-
 თვემ, მეტის იმედი ნყლარა ვაქუს. გეყოფა
 რაც ჩამოაყრევინყო.

მარიაძმა დემორჩილა; ეს თთხი ქლიავი
 აიბეძა ჩაიწყო, მაღლოდა ყუახრა ამ ვა-
 ცებსა ჭ შინ წავიდა. სოფლოძ რა დინახა
 მარიაძმი დედას ყუახრ:

— დედავ! მგონია მარიაძმი ცარიელი მოდისო.

— მეც ეგ შინლოდა, ყუახრება ბებერმა,

მანკურს ამოეკრამ ჭ სუკუყნოდ მოვრჩეპითო.
 ამ რამდენადი მარიაში სხელი ში შევიდა,
 ეს ოთხი ქლიავი დედინაცვალს ჭ სოჯიოს
 ში. სა. როცა შეჭამეს, მარიაშა ჰკითხეს,
 — რატომ ბეჯრი არ მოიტანეო? ამის-
 შეტი არ იყოვო?.

— ბეჯრი იყო, მაგრამ ხე აღარ დამან-
 რევენეს რომ ჩამამეჯრევენებინაო!

— აი შე საბაველიო შენ! მიუგო ბეპეშმა,
 იმითი რას გეძინოდა; იმით ყურს რათ
 უგდებდიო?

— სტყუის, წამოიძახა მართლად მხინ-
 ჟმა ჭ ცუდის ზნისამ სოჯიომ, გზახე
 ვახეთქილია ჭ ჩუშნი ოთხი მარტკელი მო-
 ვკიტანა — ასე ჰგონია სასუნებელით გვინ-
 დოდაო.

— ეს ქლიავი ხად დაჭერიფეო, ჰკითხა
 დედინაცვალმა.

— ბეჯრა, აი შიის ყუას წვეტიობახეო.

— შე თუ სწორეთი არ გავიგე არ იქნება,
 მხოქვა სოჯიომა, ყოყოთი შე თითონ იქ
 უნდა წავიდეო. რას აზრობ, საბატონო ქლია-
 ვია, მაგრამ ვაე შენი ბრალი თუ გვეტყუეო.

— რას აზრობ, ხად მიხვლი, რაძღენჯერ
 ყოხრა სოჯიოს თავის დედამ. ვიხელიც
 იქნება, ვაკიგებთ შენ ტყუილით რათ მიხ-
 ვლით. უბრალოდ სჯდითობდა დედა რომ

სოფიო დაეყენებინა. სოფიო თავის ნება ჭეყნობდა, მაგრამ ქალი იყო, დედის სიტყვას თავის დღეშიაც არ შეისვენდა ხოლო, წინააღმდეგ დედა ყუხრილ ახრუციებდა ქალის წადილსა, მთავს რომ წვერზე მოექცა ყუხრად ცეცხლის ალი დაინახა, რომლის ვარშემო თორმეტნი კაცნი მშვიდით ისხდნენ ჭეცხლის შეტყუროდნენ. მათგანი ერთი იხვარა ყმა-ლოესი სხვათა, იქდა ჭეცხლი შავარქუენი ეჭირა.

შეუბოვარძან სოფიომ ამ კაცებს ხალამიც არ მისცა ჭე პირდაპირ ცეცხლითან ვესტყუობათ მივიდა.

— ქალიო! შენ აქ რა გინდა? ზვითსა სიტყვის მეფემ ჭე ზმანებულმა.

— არა, შენ რა ვნებავს, შე ცეცხლ ზე ზერიო შენაო, ყუხახვი ვარყენილმა სოფიომ.

— ახლა ვი დრო მოვიდა! აღმოხთქუ საშინელის ვმით ვაბოროცემულმა იხვარმა. ცა ღრუშლით მოიცვარა მოხუცმა წინებმა მოხმუჭა ჭე ყუხარქუენის ქნევა დაიწყო. ცეცხლი თითქმის ჩაქრა, საშინელი ქარი ამოვარდა ჭე თოვლი დაიწყო, ისე ვვორნებოდა კაცსა, ცა ჭე ქუშყანა შევროვბულთა.

სოფიოს შიშით ვუთი ვაყსკდა ჭე შინისკენ ყუხი ვაჩქარა, მაგრამ იხვარს ხე წაყუდოდა. ბუქს პირზედ აყრიდა ჭე თუღებს

აუბნებდა. ყელშიდი თოვლი შემოადგა,
 ისე გაუჭირდა რომ არაძე თუ ვეხსნა ვეღარ
 ადგებდა, ვერც კი ინძრეოდა & შივ თო-
 ვლიში დარჩა. იმისი დედა იმ დროს ფან-
 ჯარაში იყურებოდა & საშინლად ჰსწუხდა
 რომ სოფიომ დაიგვიანა. დრო გადიოდა,
 მაგრამ ქარი კიდევ თავისას არ იშლიდა.
 ბებერმა თავის ძონში ქათიბი გადაიღვა — მ-
 ლია მოიფარა & ქალას სამებნელად წავადა.
 ქარი უფრო საშინლად ამოვარდა & თოვლი
 ისე აფრია რომ, თვალში თითო გეტ-
 კებინა არა ჩნდარა. ქარი ბებერს ხან საით
 სტყუორცნიდა & ხან საით, ხან თოვლიში
 ჩაჰკლოძდა & ზედ თოვლის გადააყრიდა. ამ
 შეწუხებაში მაინც კიდევ სოფიო არ ავი-
 წყულებოდა & იმის სახელსა ჰეჯროდა:

— სოფიო! შუთო! სადა ხარ, დამენახე!
 მაგრამ პასუხი არ საიდგან ეძლეოვოდა: სო-
 ლო ქარი ბლყილით თითქოს ეყუბნებოდა
 ბორბოს ბებერსა: შენზედ ახია, შენ რო
 მარაში ისე არ გეტანა, ევ საქმე არ
 მოგივიდოდო. უფრო ჩამობნელიდა. ბებერს
 სრულყოფით არ ესმოდა საით მიდიოდა. ყე-
 ცრივ ერთს ხეს ისე დაეჭახა რომ გულ-
 მუცელი ჩამიტკრია. ხის უკან ყმყოლი შეე-
 სმა, მივიდა & ნახა თავის ქალი სოფიო
 მკვდარივით თოვლიში ჩაუღოყლი. ძლივს-

ყოფილი ვუბნულ წამოაყენა.

— სოფლიო გარან! სოფლიო! ადგილზე მის
წავიდეთ, თორემ ვიღაცები იქ!

— რაღა უნდა, წავიდეთ, და უხირობელი ვეღარ
გადავრჩებიო. ძლივს ყუბასუხა ნახევარად
ქუდავდა სოფლიო. ეს სულ მარიაძის ბრ-
ლია. აქ აიმაწვერობაზედ თორმეტი თვედით-
მაქცნი ისხდნენ: ქარიც იმათ ამოაგდეს, თოვ-
ლიც მოიყვანეს... ჩუშნ რომ იმას ვინავეთ
გვეკიდებოდით ეს იმისი მდელია, იმას სადა-
გულია იმისი... დამცადონ... ერთი მის
მივიდე გეგნათ...

Handwritten signature: Dek

— მართალია, მკითხველ, მაგრამ რა უნდა
იქნოს ჩემი გეგნა? შენი და! ვინ მოიხილ-
ებდა თუ ჩუშნ ის აქამდის მივუკახე გეგნებდა.
ადგილზე მის წავიდეთ. ერთი ვი მის მივუბნო-
თი? მე ვაყრიგე იმას... ქალი წამო-
აყენა, თორიოდ ნაბიჯი გადასდეს თუ არა,
ისეთი თოვლი დაუძვა? ქალი ამოვარდა
რომ, ხეებსა მგლიჯდა? ამა იმით რას
ყუბადა? თორთავენი თოვლითი წაივლინენ
ქ ერთი ადგილი მეტი თოვლითი თავზედ გეგნათ,
დასასრული ძლივს ვლინათ მათ სულს,
რომ ვან მოვარდა ბორბოლი სხეულითადაც,
ვითარნიც სოფლიო? თავის დედა იყვნენ.
მარიაძი დედანაცვლის? სოფლიოს დაუკა-
ნებინათ სმინლოდ მსწყხა, მაკმდელ ფან

ჟარაში იხედებოდა, მაგრამ ისეთი კორიანა ტელა იყო რომ სრულებით ვერს არჩევდა.

— რა ვქნა? რა იქნენ? უბედურება ხომ არა შეეძინებათ? ბევრჯერ ამბობდა კეთილი მარიაში, ფაქარაში სამთელი დასდვა, რომ ეგება ამის 'აქედე გზა გამოაგნოვო. ღმერთს ეხვეწებოდა იმათ მძვღობით დაბრუნებასა. თოვლი გადაიღო, ქარიც ჩაფარდა, მაგრამ ისინი კიდევ არსადა ჰსჩანდნენ. კეთილსულოვანმა მარიაშმა მთელი ღამე ღოცვაში ჯ შეწყობებაში ვაჯარა. იმედი ჰქონდა რომ დღითი თითოთი მოვიდოდნენ, მაგრამ დღითიც არც მოვიდა. მარიაშმა შესობლები მოაგროვა ჯ იმათ სძებნელთი ვაგინდა. ბევრი ეძებეს მაგრამ ვერ იპოვნეს. შემდგომ ვახუხულისა, ერთს დღეს, რომ ცა თოვლი სრულებით აღარ იყო, ორთავგნი სოვლის შეცხვარეს ეპოვნა. მარიაშმა შეიტყო თუ არა, საქრისტიანოს წესით, როგორც რიგი იყო დაამარხებინა ჯ რაღ იმათ მამული ჰქონდათ სული ამას დაჩხა. ჩვიდმეტის წლისა რომ შეიქნა აუთრო ვალა მახდა. ბევრი კაცი ეჭდებოდა იმისათვის, რომ ღოც მარიაში სულოელი ქალი არ იყო რომ როგორმე შეკთენილიყო. წვრილად მოიკვირსა ჯ ერთი თავისავით კეთილი ჯ მძვღი ახალგაზდა შეიწოთ. მნახვნი ამბობდნენ, რომ

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

მარამი ბედნიერად მსცხოვრებს & მკვლარბე-
ლობს ქმარზედა, რომელიც ყოველთვის ცა-
ლის მორჩილებასა ცდილობს. მთავრობა
მარამისათვის ქმარზედ დამყარებულია, ყუხრო
მის ვეთიღობნებობსედაოლ....

ზ. ხოართვი.

Postbote Sen Herr
Mittel. 15 dok 18
L. 1871, R. 1000

სარჩევი.

გვერდი. საქართველოს
ხელნაწილობა

ბედა შქაღაბუელი	თ. ილია ჭავჭავაძისა	1
ჩუის ვენეცია	წ	4
ჩუის ძმის გ	კ. ეკ. ენითსთავისა	5
ველის უჭაღაბუელი	თ. ილია ჭავჭავაძისა	6
წაღილი	კოლხიდელისა	7
ღაფურენება ტყულისა	ი. გვერდისა	8
გვალად ღვინო	დ. ბუნიკისა	17
ღიღი შანასკები	თ. დ. შ. ბუნიკისა	14
ჭაღაბუი	თ. ა. შ. ბუნიკისა	91
ჭრემელთა შინა ნუგეში	თ. ილია ჭავჭავაძისა	95
განა უნდა მოგვედო?	ი. გვერდისა	87
გ. ტ	დ. შუა ისტორიისა	98
ქოჩი ზ. ბუ	თ. ალ ჩიქოვანისა	99
ახალ გ. შინაწილს მშვენი	უ	100
გ. ზ. წ	წ	154
მეტ შავს თვალებს	თ. ილია ჭავჭავაძისა	156
გვერდისა	დ. შუა ისტორიისა	158
წიგნი საღვთისა	თ. აბ. ჩოღაყაშვილისა	159
.	თ. ალ. ჭავჭავაძისა	162
ბეკანუის ღვესებ. დამ	თ. გ. ბ. გ. შუბანასკისა	163
განდვ ძება	დ. შუა ისტორიისა	167
შინაწილი	თ. ი. შ. გ	222
საღვრე	თ. ნ. გვერდისა	223
მოგვიანი დამე	თ. შ. გ. გ. თუშანასკისა	226
უძველესი	დ. ბუნიკისა	227
ჭანტია ბუნიკისა	228
გვერდისა დ. შინაწილი	ი. გ. ტ	231

საქართველოს ხელნაწილობა შექმნილია საქართველოში

